

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1982 Nr. 100

A. TITEL

*Verdrag betreffende arbeidsveiligheid, gezondheid en het arbeidsmilieu
(Verdrag Nr. 155 aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie
in haar zevenenzestigste zitting);
Genève, 22¹⁾ juni 1981*

B. TEKST

De tekst van het Verdrag is geplaatst in *Trb.* 1981, 243.

C. VERTALING

Verdrag betreffende arbeidsveiligheid, gezondheid en het arbeidsmilieu

De Algemene Conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie,

Bijeengeroepen te Genève door de Raad van Beheer van het Internationale Arbeidsbureau, en aldaar bijeengekomen in haar zevenenzestigste zitting op 3 juni 1981,

Besloten hebbende tot het aannemen van bepaalde voorstellen met betrekking tot veiligheid, gezondheid en het arbeidsmilieu, welk onderwerp als zesde punt op de agenda van de zitting voorkomt, en

Vastgesteld hebbende dat deze voorstellen de vorm van een internationaal verdrag dienen te krijgen,

aanvaardt heden, de tweeëntwintigste juni van het jaar negentienhonderd eenentachtig het volgende Verdrag, dat kan worden aangehaald als Verdrag betreffende beroepsveiligheid en gezondheid 1981:

¹⁾ In *Trb.* 1981, 243 werd abusievelijk 25 juni 1981 als datum vermeld.

DEEL I. TOEPASSINGSGBIED EN BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

Artikel 1

1. Dit Verdrag is van toepassing op alle takken van economische bedrijvigheid.

2. Een Lid dat dit Verdrag bekrachtigt kan, na raadpleging in een zo vroeg mogelijk stadium van de betrokken representatieve organisaties van werkgevers en van werknemers, bepaalde takken van economische bedrijvigheid, zoals de zeescheepvaart of de visserij, geheel of gedeeltelijk van de toepassing van dit Verdrag uitsluiten, indien zich met betrekking tot deze bijzondere problemen van ernstige aard voordoen.

3. Elk Lid dat dit Verdrag bekrachtigt, is gehouden in het eerste verslag over de toepassing van dit Verdrag, ingediend ingevolge artikel 22 van het Statuut van de Internationale Arbeidsorganisatie, alle bedrijfstakken te vermelden, die in toepassing van het tweede lid van dit artikel eventueel zijn uitgesloten, onder opgave van redenen, en dient een beschrijving te geven van de maatregelen die zijn genomen om de werknemers in de uitgesloten bedrijfstakken voldoende bescherming te bieden, en in de volgende verslagen te vermelden welke vooruitgang in de richting van een meer omvattende toepassing is gemaakt.

Artikel 2

1. Dit Verdrag is van toepassing op alle werknemers in de daardoor bestreken takken van economische bedrijvigheid.

2. Een Lid dat dit Verdrag bekrachtigt kan, na raadpleging in een zo vroeg mogelijk stadium van de betrokken representatieve organisaties van werkgevers en van werknemers, beperkte categorieën werknemers geheel of gedeeltelijk van de toepassing van dit Verdrag uitsluiten, indien zich met betrekking tot deze bijzondere moeilijkheden voordoen.

3. Elk Lid dat dit Verdrag bekrachtigt, is gehouden in het eerste verslag over de toepassing van dit Verdrag, ingediend ingevolge artikel 22 van het Statuut van de Internationale Arbeidsorganisatie de beperkte categorieën werknemers te vermelden, die in toepassing van het tweede lid van dit artikel eventueel zijn uitgesloten, onder opgave van redenen, en dient in de volgende verslagen te vermelden, welke vooruitgang in de richting van een meer omvattende toepassing is gemaakt.

Artikel 3

Voor de toepassing van dit Verdrag wordt verstaan onder:

(a) de uitdrukking „takken van economische bedrijvigheid”: alle tak-

ken van bedrijf waarin werknemers in dienst zijn, met inbegrip van de overheidsdienst;

(b) de uitdrukking „werknemers”: alle personen in loondienst, met inbegrip van overheidsdienaren;

(c) de uitdrukking „arbeidsplaats”: alle plaatsen waar werknemers moeten zijn of moeten heengaan wegens hun werk en die onder direct of indirect toezicht van de werkgever staan;

(d) de uitdrukking „voorschriften”: alle bepalingen waaraan door de bevoegde autoriteit of autoriteiten kracht van wet is toegekend;

(e) de uitdrukking „gezondheid”: in samenhang met werk, niet alleen de afwezigheid van ziekten of gebreken, doch tevens de materiële en immateriële factoren die de gezondheid beïnvloeden en die rechtstreeks samenhangen met arbeidsveiligheid en arbeidshygiëne.

DEEL II. BEGINSELEN VAN NATIONAAL BELEID

Artikel 4

1. Elk Lid dient, in het licht van de nationale omstandigheden en praktijk, en in overleg met de meest representatieve organisaties van werkgevers en van werknemers, een samenhangend nationaal beleid inzake arbeidsveiligheid, gezondheid en het arbeidsmilieu te formuleren, ten uitvoer te leggen en periodiek opnieuw te bezien.

2. Het doel van het beleid is het voorkomen van ongevallen en schade aan de gezondheid voortvloeiend uit, samenhangend met of zich voordoend tijdens het werk door, voor zover redelijkerwijze uitvoerbaar, de oorzaken van de aan het arbeidsmilieu inherente gevaren tot een minimum te beperken.

Artikel 5

Het in artikel 4 van dit Verdrag bedoelde beleid dient rekening te houden met de volgende, voornaamste activiteitsvelden voor zover deze van invloed zijn op de arbeidsveiligheid en de gezondheid en op het arbeidsmilieu:

(a) het ontwerp, de beproeving, de keuze, de vervanging, de installatie, de opstelling, het gebruik en het onderhoud van de materiële arbeidsfactoren (arbeidsplaatsen, arbeidsmilieu, gereedschappen, machines en uitrusting, chemische, fysische en biologische stoffen en agentia, arbeidsprocedures);

(b) de betrekkingen tussen de materiële arbeidsfactoren en de personen die het werk uitvoeren of toezicht daarop uitoefenen alsmede de aanpassing van machines, uitrusting, werktijden, organisatie van het

werk en arbeidsprocédés aan de lichamelijke en geestelijke vermogens van de werknemers;

(c) de opleiding, met inbegrip van noodzakelijke voortgezette opleiding, de kwalificatie en motivatie van de personen die in de een of andere hoedanigheid betrokken zijn bij het bereiken van een behoorlijk veiligheids- en gezondheidsniveau;

(d) de communicatie en samenwerking op het niveau van de arbeidsgroep en dat van de onderneming en op alle andere passende niveaus tot en met het nationaal niveau;

(e) de bescherming van werknemers en hun vertegenwoordigers tegen disciplinaire maatregelen die het gevolg zijn van overeenkomstig het beleid, bedoeld in artikel 4 van dit Verdrag, terecht door hen ondernomen acties.

Artikel 6

Bij de formulering van het in artikel 4 van dit Verdrag bedoelde beleid dienen de onderscheiden taken en verantwoordelijkheden ten aanzien van arbeidsveiligheid en gezondheid en het arbeidsmilieu te worden aangegeven van overheden, werkgevers, werknemers en anderen, met inachtneming van zowel het complementaire karakter van deze verantwoordelijkheden als de nationale omstandigheden en praktijk.

Artikel 7

De situatie aangaande arbeidsveiligheid en gezondheid en het arbeidsmilieu dient met passende tussenpozen te worden onderzocht, hetzij in het algemeen, hetzij ten aanzien van bepaalde gebieden, ten einde belangrijke problemen te onderkennen, doeltreffende methoden te ontwikkelen om deze op te lossen en prioriteiten voor te treffen maatregelen te stellen, alsmede de behaalde resultaten te evalueren.

DEEL III. MAATREGELLEN OP NATIONAAL NIVEAU

Artikel 8

Ieder Lid dient, door middel van wetten of voorschriften of een andere methode die in overeenstemming is met de nationale omstandigheden en praktijk, en in overleg met de betrokken representatieve organisaties van werkgevers en van werknemers die stappen te ondernemen die noodzakelijk zijn om uitvoering te geven aan artikel 4 van dit Verdrag.

Artikel 9

1. De naleving van wetten en voorschriften betreffende arbeidsvei-

ligheid, gezondheid en het arbeidsmilieu dient te worden verzekerd door een toereikend en passend controlestelsel.

2. Dit controlestelsel dient te voorzien in passende sancties bij schending van de wetten en voorschriften.

Artikel 10

Er dienen maatregelen te worden genomen om werkgevers en werknemers van advies te dienen, opdat dezen aan hun wettelijke verplichtingen kunnen voldoen.

Artikel 11

Ten einde uitvoering te geven aan het in artikel 4 van dit Verdrag bedoelde beleid, dient de bevoegde autoriteit of dienen de bevoegde autoriteiten te verzekeren dat geleidelijk de volgende taken worden verricht:

(a) de vaststelling, wanneer de aard en mate van de gevaren zulks vereisen, van voorwaarden betreffende het ontwerp, de bouw en de inrichting van ondernemingen, de aanvang van hun werkzaamheden, belangrijke veranderingen die daarin moeten worden aangebracht en iedere verandering van de primaire bestemming, de veiligheid van bij het werk gebruikte technische uitrusting, alsook de toepassing van door de bevoegde autoriteiten omschreven procedures;

(b) de vaststelling van arbeidsprocédés die dienen te worden verboden, beperkt of onderworpen aan machtiging of controle door de bevoegde autoriteit of autoriteiten, alsmede de vaststelling van stoffen en agentia, blootstelling waaraan dient te worden verboden, beperkt of onderworpen aan machtiging of controle door de bevoegde autoriteit of autoriteiten; er dient rekening te worden gehouden met de gevaren voor de gezondheid veroorzaakt door gelijktijdige blootstelling aan verschillende stoffen of agentia;

(c) de vaststelling en toepassing van procedures voor de melding van arbeidsongevallen en beroepsziekten, door werkgevers en, waar passend, verzekeringsinstellingen en andere rechtstreeks betrokkenen, en de opstelling van jaarstatistieken inzake arbeidsongevallen en beroepsziekten;

(d) het instellen van een onderzoek wanneer zich arbeidsongevallen, beroepsziekten of gevallen van andere schade aan de gezondheid voordoen tijdens of in samenhang met het werk, die op een ernstige situatie lijken te wijzen;

(e) de jaarlijkse publikatie van informatie inzake maatregelen, genomen ingevolge het in artikel 4 van dit Verdrag bedoelde beleid en inzake

arbeidsongevallen, beroepsziekten en andere schade aan de gezondheid zich voordoend tijdens of in samenhang met het werk;

(f) de invoering of uitbreiding van stelsels, met inachtneming van nationale omstandigheden en mogelijkheden, voor het onderzoek van chemische, fysische en biologische agentia met betrekking tot het gevaar voor de gezondheid van werknemers.

Artikel 12

Overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk dienen maatregelen te worden genomen ten einde te verzekeren dat degenen die machines, uitrusting of stoffen voor gebruik bij de beroepsuitoefening ontwerpen, vervaardigen, invoeren, verschaffen of overdragen:

(a) zich ervan overtuigen dat, voor zover redelijkerwijze uitvoerbaar, de machines, de uitrusting of de stof geen gevaar met zich brengen voor de veiligheid en gezondheid van degenen die deze op de juiste wijze gebruiken;

(b) informatie verstrekken betreffende de juiste installatie en het juiste gebruik van machines en uitrusting en het juiste gebruik van stoffen, alsmede informatie betreffende gevaren van machines en uitrusting en gevaarlijke eigenschappen van chemische stoffen en fysische en biologische agentia of produkten, alsook instructies hoe bekende gevaren te vermijden;

(c) studies en onderzoek verrichten of zich op andere wijze op de hoogte blijven stellen van de ontwikkelingen in wetenschap en techniek om te kunnen voldoen aan het bepaalde in de letters (a) en (b) van dit artikel.

Artikel 13

Een werknemer die zich teruggetrokken heeft uit een arbeidssituatie waarvan hij met reden kan aannemen dat deze een onmiddellijk en ernstig gevaar voor zijn leven of gezondheid oplevert, dient te worden beschermd tegen niet-gerechtigde consequenties, zulks overeenkomstig de nationale omstandigheden en praktijk.

Artikel 14

Er dienen maatregelen te worden genomen ten einde, op een in de nationale omstandigheden en praktijk passende wijze, te bevorderen dat zaken de arbeidsveiligheid, de gezondheid en het arbeidsmilieu betreffende, worden opgenomen in onderwijs- en opleidingsprogramma's op alle niveaus, met inbegrip van hoger technisch en medisch onderwijs en hoger beroepsonderwijs, op een wijze die voorziet in de opleidingsbehoefte van alle werknemers.

Artikel 15

1. Ten einde de samenhang tussen het in artikel 4 van dit Verdrag bedoelde beleid en de voor de tenuitvoerlegging daarvan genomen maatregelen te verzekeren, dient elk Lid, na raadpleging in een zo vroeg mogelijk stadium van de meest representatieve organisaties van werkgevers en van werknemers en van andere daarvoor in aanmerking komende organen, regelingen te treffen, overeenkomstig de nationale omstandigheden en praktijk, ter verzekering van de vereiste coördinatie tussen de verschillende autoriteiten en organen die uitvoering moeten geven aan de Delen II en III van dit Verdrag.

2. Wanneer de omstandigheden zulks vereisen en de nationale omstandigheden en praktijk zich niet daartegen verzetten, dienen deze regelingen de totstandkoming van een centraal orgaan te omvatten.

DEEL IV. MAATREGELEN OP HET NIVEAU VAN DE ONDERNEMING

Artikel 16

1. Van de werkgevers wordt geëist dat dezen, voor zover redelijkerwijze uitvoerbaar, verzekeren dat de arbeidsplaatsen, machines, uitrusting en werkwijzen waarover zij zeggenschap hebben veilig en zonder gevaar voor de gezondheid zijn.

2. Van de werkgevers wordt geëist dat dezen, voor zover redelijkerwijze uitvoerbaar, verzekeren dat de chemische, fysische en biologische stoffen en agentia waarover zij zeggenschap hebben, zonder gevaar voor de gezondheid zijn wanneer de juiste beschermende maatregelen worden genomen.

3. Van de werkgevers wordt geëist dat dezen, waar nodig geschikte beschermende kleding en beschermingsmiddelen verschaffen om, voor zover redelijkerwijze uitvoerbaar, het gevaar van ongevallen of van nadelige invloeden op de gezondheid te voorkomen.

Artikel 17

Indien twee of meer ondernemingen tegelijkertijd op een zelfde arbeidsplaats werk uitvoeren, dienen zij samen te werken bij de toepassing van de vereisten van dit Verdrag.

Artikel 18

Van de werkgevers wordt geëist dat dezen, waar nodig, voorzien in maatregelen voor optreden in geval van nood en bij ongevallen, met inbegrip van toereikende middelen voor de verlening van eerste hulp.

Artikel 19

Op het niveau van de onderneming dienen er regelingen te bestaan volgens welke:

(a) de werknemers bij het verrichten van hun werk, medewerken aan de nakoming door hun werkgever van de hem opgelegde verplichtingen;

(b) de vertegenwoordigers van werknemers in de onderneming met de werkgever samenwerken op het terrein van arbeidsveiligheid en gezondheid;

(c) de vertegenwoordigers van werknemers in een onderneming voldoende informatie wordt verschaft omtrent door de werkgever genomen maatregelen ter verzekering van de arbeidsveiligheid en gezondheid en hun representatieve organisaties kunnen raadplegen omtrent zulke informatie, mits geen fabrieksgeheimen openbaar worden gemaakt;

(d) de werknemers en hun vertegenwoordigers in de onderneming een passende opleiding in arbeidsveiligheid en gezondheid wordt gegeven;

(e) de werknemers of hun vertegenwoordigers en, al naar gelang het geval, hun representatieve organisaties in een onderneming, in overeenstemming met de nationale wetgeving en praktijk, in staat worden gesteld een onderzoek in te stellen naar, en door de werkgever worden geraadpleegd omtrent, alle aspecten van arbeidsveiligheid en gezondheid, samenhangend met hun werk; hiertoe kunnen bij onderlinge overeenstemming technische adviseurs van buiten de onderneming worden aangetrokken;

(f) een werknemer onverwijld aan zijn directe chef elke situatie meldt waarvan hij reden heeft aan te nemen dat deze een onmiddellijk en ernstig gevaar voor zijn leven of gezondheid oplevert; totdat de werkgever, indien nodig, corrigerende maatregelen heeft genomen, kan hij niet van de werknemers verlangen, dat dezen terugkeren in een arbeidssituatie waarin er bij voortduring een onmiddellijk en ernstig gevaar voor het leven of de gezondheid bestaat.

Artikel 20

Samenwerking tussen bedrijfsleiding en werknemers en/of hun vertegenwoordigers binnen de onderneming dient een wezenlijk onderdeel te vormen van de ingevolge de artikelen 16 tot en met 19 van dit Verdrag genomen organisatorische en andere maatregelen.

Artikel 21

De maatregelen inzake arbeidsveiligheid en gezondheid mogen geen kosten voor de werknemers met zich brengen.

DEEL V. SLOTBEPALINGEN

Artikel 22

Dit Verdrag houdt geen herziening in van bestaande internationale arbeidsverdragen of aanbevelingen.

Artikel 23

De officiële bekrachtigingen van dit Verdrag worden medegedeeld aan de Directeur-Generaal van het Internationale Arbeidsbureau en door hem geregistreerd.

Artikel 24

1. Dit Verdrag is slechts verbindend voor die Leden van de Internationale Arbeidsorganisatie die hun bekrachtigingen door de Directeur-Generaal hebben doen registreren.

2. Het treedt in werking twaalf maanden na de datum waarop de bekrachtigingen van twee Leden door de Directeur-Generaal zijn geregistreerd.

3. Vervolgens treedt dit Verdrag voor ieder Lid in werking twaalf maanden na de datum waarop zijn bekrachtiging is geregistreerd.

Artikel 25

1. Ieder Lid dat dit Verdrag heeft bekrachtigd, kan het opzeggen na afloop van een termijn van tien jaar na de datum waarop het Verdrag in werking is getreden, door middel van een aan de Directeur-Generaal van het Internationale Arbeidsbureau gerichte en door deze geregistreerde verklaring. De opzegging wordt eerst van kracht een jaar na de datum waarop zij is geregistreerd.

2. Ieder Lid dat dit Verdrag heeft bekrachtigd en niet binnen een jaar na afloop van de termijn van tien jaar als bedoeld in het vorige lid, gebruik maakt van de bevoegdheid tot opzegging, voorzien in dit artikel, is voor een nieuwe termijn van tien jaar gebonden en kan daarna dit Verdrag opzeggen na afloop van elke termijn van tien jaar op de voorwaarden, voorzien in dit artikel.

Artikel 26

1. De Directeur-Generaal van het Internationale Arbeidsbureau stelt alle Leden van de Internationale Arbeidsorganisatie in kennis van de registratie van alle bekrachtigingen en opzeggingen, die hem door de Leden van de Organisatie zijn medegedeeld.

2. Bij de kennisgeving aan de Leden van de Organisatie van de registratie van de tweede hem medegedeelde bekrachtiging, vestigt de Directeur-Generaal de aandacht van deze Leden op de datum waarop dit Verdrag in werking treedt.

Artikel 27

De Directeur-Generaal van het Internationale Arbeidsbureau doet aan de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties mededeling, ter registratie in overeenstemming met het bepaalde in artikel 102 van het Handvest der Verenigde Naties, van de volledige bijzonderheden omtrent alle bekrachtigingen en opzeggingen die hij overeenkomstig de bepalingen van de voorgaande artikelen heeft geregistreerd.

Artikel 28

De Raad van Beheer van het Internationale Arbeidsbureau brengt, telkens wanneer deze dit noodzakelijk acht, aan de Algemene Conferentie verslag uit over de toepassing van dit Verdrag en onderzoekt of het wenselijk is de gehele of gedeeltelijke herziening ervan op de agenda van de Conferentie te plaatsen.

Artikel 29

1. Indien de Conferentie een nieuw verdrag aanneemt, houdende gehele of gedeeltelijke herziening van dit Verdrag, zal, tenzij het nieuwe Verdrag anders bepaalt:

(a) bekrachtiging door een Lid van het nieuwe Verdrag, houdende herziening, ipso jure onmiddellijke opzegging van dit Verdrag ten gevolge hebben, niettegenstaande het bepaalde in artikel 25 hierboven, onder voorbehoud evenwel dat het nieuwe Verdrag, houdende herziening, in werking is getreden;

(b) met ingang van de datum waarop het nieuwe Verdrag, houdende herziening, in werking is getreden, kan dit Verdrag niet langer door de Leden worden bekrachtigd.

2. Dit Verdrag blijft echter naar vorm en inhoud van kracht voor de Leden die het hebben bekrachtigd en die het nieuwe Verdrag, houdende herziening, niet hebben bekrachtigd.

Artikel 30

De Engelse en de Franse tekst van dit Verdrag zijn gelijkelijk gezaghebbend.

De voorgaande tekst is de authentieke tekst van het Verdrag naar behoren aangenomen door de Algemene Conferentie van de Internatio-

nale Arbeidsorganisatie tijdens haar zevenenzestigste zitting, welke werd gehouden te Genève en voor gesloten werd verklaard op de vierentwintigste juni 1981.

TEN BLIJKE WAARVAN wij onze handtekening hebben geplaatst, op de vijfentwintigste juni 1981:

*De Voorzitter van de Conferentie, De Directeur-Generaal van het
Internationale Arbeidsbureau,*
(w.g.) ALIOUNE DIAGNE (w.g.) FRANCIS BLANCHARD

D. PARLEMENT

Zie *Trb.* 1981, 243.

E. BEKRACHTIGING

Zie *Trb.* 1981, 243.

G. INWERKINGTREDING

Zie *Trb.* 1981, 243.

J. GEGEVENS

Zie *Trb.* 1981, 243.

De vertaling van de op 22¹⁾ juni 1981 aangenomen Aanbeveling 164 luidt als volgt:

**Aanbeveling betreffende arbeidsveiligheid, gezondheid en het
arbeidsmilieu**

De Algemene Conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie,

Bijeengeroepen te Genève door de Raad van Beheer van het Internationale Arbeidsbureau, en aldaar bijeengekomen in haar zevenenzestigste zitting op 3 juni 1981,

Besloten hebbende tot het aannemen van bepaalde voorstellen met betrekking tot veiligheid, gezondheid en het arbeidsmilieu, welk onderwerp als zesde punt op de agenda van de zitting voorkomt, en

¹⁾ In *Trb.* 1981, 243 werd abusievelijk 25 juni 1981 als datum vermeld.

Vastgesteld hebbende dat deze voorstellen de vorm dienen te krijgen van een aanbeveling die het Verdrag betreffende arbeidsveiligheid en gezondheid 1981 aanvult,

aanvaardt heden, de tweeëntwintigste juni van het jaar negentienhonderd eenentachtig de volgende Aanbeveling, die kan worden aangehaald als de Aanbeveling betreffende arbeidsveiligheid en gezondheid, 1981:

I. TOEPASSINGSGEBIED EN BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

1. (1) De bepalingen van het Verdrag betreffende arbeidsveiligheid en gezondheid 1981 (hierna te noemen „het Verdrag”) en van deze Aanbeveling dienen zoveel mogelijk op alle takken van economische bedrijvigheid en alle categorieën werknemers te worden toegepast.

(2) Er dienen voorzieningen te worden getroffen voor de eventueel noodzakelijke en uitvoerbare maatregelen om zelfstandigen een soortgelijke bescherming te bieden als die welke in het Verdrag en deze Aanbeveling is voorzien.

2. Voor de toepassing van deze Aanbeveling wordt verstaan onder:

(a) de uitdrukking „van economische bedrijvigheid”: alle takken van bedrijf waarin werknemers in dienst zijn, met inbegrip van de overheidsdienst;

(b) de uitdrukking „werknemers”: alle personen in loondienst, met inbegrip van overheidsdienaren;

(c) de uitdrukking „arbeidsplaats”: alle plaatsen waar werknemers moeten zijn of moeten heengaan wegens hun werk en die onder direct of indirect toezicht van de werkgever staan;

(d) de uitdrukking „voorschriften”: alle bepalingen waaraan door de bevoegde autoriteit of autoriteiten kracht van wet is toegekend;

(e) de uitdrukking „gezondheid”: in samenhang met werk, niet alleen de afwezigheid van ziekte of gebreken, doch tevens de materiële en immateriële factoren die de gezondheid beïnvloeden en die rechtstreeks samenhangen met arbeidsveiligheid en arbeidshygiëne.

II. TECHNISCHE GEBIEDEN WAAROP MAATREGELEN DIENEN TE WORDEN GENOMEN

3. Al naar passend voor verschillende takken van economische bedrijvigheid en verschillende soorten werk, en met inachtneming van het beginsel dat *voorrang moet worden gegeven aan het wegnemen van de gevaren bij de oorsprong ervan*, dienen ingevolge het in artikel 4 van het

Verdrag bedoelde beleid maatregelen te worden genomen, inzonderheid op de volgende terreinen:

(a) het ontwerp, de situering, de structurele kenmerken, de installatie, het onderhoud, de reparatiewerkzaamheden en de verandering van de arbeidsplaatsen en van de toegangen en uitgangen daarvan;

(b) de verlichting, ventilatie, ordelijkheid en reinheid van de arbeidsplaatsen;

(c) de temperatuur, vochtigheidsgraad en bewegingen van de lucht in de arbeidsplaats;

(d) het ontwerp, de constructie, het gebruik, het onderhoud, de beproeving en inspectie van machines en uitrusting die gevaren kunnen opleveren en, waar passend, de goedkeuring en overdracht daarvan;

(e) het voorkomen van voor de gezondheid schadelijke lichamelijke of geestelijke stress tengevolge van arbeidsomstandigheden;

(f) het hanteren, opstapelen en opslaan van lading en materiaal, met de hand dan wel mechanisch;

(g) het gebruik van elektriciteit;

(h) de vervaardiging, verpakking, etikettering, het vervoer, de opslag en het gebruik van gevaarlijke stoffen en agentia, de afvoer van het afval en de residuen van zodanige stoffen en agentia en, in voorkomend geval, de vervanging daarvan door andere stoffen of agentia die niet of minder gevaarlijk zijn;

(i) bescherming tegen ioniserende stralen;

(j) het voorkomen en beperken van, en de bescherming tegen, beoepsrisico's als gevolg van lawaai en trillingen;

(k) toezicht op de atmosfeer en andere de omgeving beïnvloedende factoren in de arbeidsplaatsen;

(l) het voorkomen en beperken van risico's als gevolg van hoge en lage barometrische druk;

(m) het voorkomen van branden en ontploffingen, en in geval van brand of ontploffing te nemen maatregelen;

(n) het ontwerp, de vervaardiging, de levering, het gebruik, het onderhoud en de beproeving van persoonlijke beschermingsmiddelen en beschermende kleding;

(o) sanitaire installaties, wasgelegenheden, ruimten om zich in te verkleeden en om kleding in op te bergen, drinkwatervoorziening en andere welzijnsvoorzieningen die verband houden met arbeidsveiligheid en gezondheid;

- (p) eerste hulp;
- (q) het opstellen van rampenplannen;
- (r) het toezicht op de gezondheid van werknemers.

III. MAATREGELEN OP NATIONAAL NIVEAU

4. Ten einde uitvoering te geven aan het in artikel 4 van het Verdrag bedoelde beleid, en gelet op de in paragraaf 3 van deze Aanbeveling genoemde technische gebieden waarop maatregelen dienen te worden getroffen, dient (dienen) de bevoegde autoriteit(en) in elk land:

(a) voorschriften, gebruikscodes of andere passende bepalingen inzake arbeidsveiligheid, gezondheid en het arbeidsmilieu uit te vaardigen of goed te keuren, met inachtneming van de samenhang tussen veiligheid en gezondheid, enerzijds, en werktijden en rustpauzes, anderzijds;

(b) periodiek de wetgeving betreffende arbeidsveiligheid, gezondheid en het arbeidsmilieu, alsmede bepalingen uitgevaardigd of goedgekeurd ingevolge letter (a) van deze paragraaf, opnieuw te bezien in het licht van de opgedane ervaringen en van de vooruitgang in wetenschap en technologie;

(c) studies en onderzoek te verrichten of te bevorderen ten einde gevaren op te sporen en middelen te vinden om deze te bestrijden;

(d) op passende wijze voorlichting en advies te verstrekken aan wergevers en werknemers en de samenwerking tussen dezen en hun organisaties te bevorderen of te vergemakkelijken, ten einde gevaren weg te nemen of deze voor zover uitvoerbaar te beperken; waar passend, dient een speciaal opleidingsprogramma voor migrerende werknemers in hun moedertaal te worden geboden;

(e) te voorzien in specifieke maatregelen ter voorkoming van rampen, en de op verschillende niveaus te nemen maatregelen te coördineren en te bundelen, vooral in industriegebieden waar ondernemingen zijn gelegen met een hoog potentieel risico voor de werknemers en voor de bevolking in de omgeving;

(f) te zorgen voor een goede verbinding met het Internationale Alarmstelsel inzake de veiligheid en gezondheid van werknemers, dat in het kader van de Internationale Arbeidsorganisatie is opgericht;

(g) te voorzien in passende maatregelen voor gehandicapte werknemers.

5. Het in artikel 9, eerste lid, van het Verdrag bedoelde controlestelsel dient als richtsnoer te hebben de bepalingen van het Verdrag betreffende de arbeidsinspectie in de industrie en de handel 1947 en het Verdrag betreffende de arbeidsinspectie in de landbouw 1969, zulks onverlet de

daaruit voortvloeiende verplichtingen van Leden die deze verdragen hebben bekrachtigd.

6. Waar passend dient (dienen) de bevoegde autoriteit(en) in overleg met de betrokken representatieve organisaties van werkgevers en van werknemers, maatregelen op het gebied van de arbeidsomstandigheden, die in overeenstemming zijn met het in artikel 4 van het Verdrag bedoelde beleid, te bevorderen.

7. De belangrijkste doeleinden van de in artikel 15 van het Verdrag bedoelde regelingen dienen te zijn:

(a) de tenuitvoerlegging van de vereisten van de artikelen 4 en 7 van het Verdrag;

(b) de coördinatie van de uitoefening van de ingevolge artikel 11 van het Verdrag en paragraaf 4 van deze Aanbeveling aan de bevoegde autoriteit of autoriteiten opgedragen taken;

(c) de coördinatie van activiteiten op het gebied van arbeidsveiligheid, gezondheid en het arbeidsmilieu die nationaal, regionaal of lokaal worden ontplooid door overheden, werkgevers en hun organisaties, werknemersorganisaties en vertegenwoordigers en andere betrokken personen of organen;

(d) de bevordering van de uitwisseling van gedachten, informatie en ervaring op nationaal niveau, op het niveau van een industrie of van een tak van economische bedrijvigheid.

8. Er dient nauwe samenwerking te bestaan tussen overheden en representatieve organisaties van werkgevers en van werknemers, alsook andere organen die betrokken zijn bij maatregelen ter formulering en tenuitvoerlegging van het in artikel 4 van het Verdrag bedoelde beleid.

9. Het in artikel 7 van het Verdrag bedoelde onderzoek dient zich in het bijzonder te richten op de situatie van de meest kwetsbare werknemers, bijvoorbeeld de gehandicapten.

IV. MAATREGELEN OP HET NIVEAU VAN DE ONDERNEMING

10. De verplichtingen opgelegd aan werkgevers ten einde het in artikel 16 van het Verdrag vervatte doel te bereiken, zouden, de verschillende takken van economische bedrijvigheid en verschillende soorten werk in aanmerking nemend, onder meer kunnen omvatten:

(a) het voorzien in en onderhouden van arbeidsplaatsen, machines en uitrusting en het gebruik van werkmethode die zo veilig en onschadelijk voor de gezondheid zijn als redelijk uitvoerbaar is;

(b) het geven van de nodige instructie en opleiding, met inachtneming van de taken en capaciteiten van de verschillende categorieën werknemers;

(c) het voorzien in een toereikend toezicht op het werk, op de wijze van werken en op de toepassing en het gebruik van de maatregelen voor arbeidsveiligheid en gezondheid;

(d) het invoeren van organisatorische regelingen inzake arbeidsveiligheid, gezondheid en het arbeidsmilieu, aangepast aan de grootte van de onderneming en de aard van haar bedrijvigheid;

(e) het verschaffen, zonder kosten voor de werknemers, van de geschikte beschermende kleding en persoonlijke beschermingsmiddelen, die redelijkerwijze nodig zijn wanneer risico's niet op andere wijze kunnen worden voorkomen of beperkt;

(f) het verzekeren dat de organisatie van het werk, vooral met betrekking tot werktijden en rustpauzes, de arbeidsveiligheid en gezondheid niet nadelig beïnvloeden;

(g) het nemen van alle redelijkerwijze uitvoerbare maatregelen tot vermindering van overmatige lichamelijke en geestelijke vermoeidheid;

(h) het verrichten van studies en onderzoek of het op andere wijze op de hoogte blijven van de wetenschappelijke en technische kennis die nodig is om aan het hierboven bepaalde te voldoen.

11. Indien twee of meer ondernemingen tegelijkertijd op een zelfde arbeidsplaats werk uitvoeren, dienen zij samen te werken bij de toepassing van de bepaling betreffende arbeidsveiligheid en gezondheid en het arbeidsmilieu, zulks onverminderd de verantwoordelijkheid van elke onderneming voor de gezondheid en veiligheid van haar werknemers. In passende gevallen dient (dienen) de bevoegde autoriteit(en) algemene procedures voor deze samenwerking voor te schrijven.

12. (1) De maatregelen genomen ter vergemakkelijking van de in artikel 20 van het Verdrag bedoelde samenwerking dienen, waar passend en nodig, de benoeming te omvatten, overeenkomstig het nationale gebruik, van werknemersafgevaardigden inzake veiligheid, van werknemerscomités inzake veiligheid en gezondheid, en/of van gezamenlijke comités inzake veiligheid en gezondheid; in gezamenlijke comités inzake veiligheid en gezondheid dienen de werknemers ten minste gelijkelijk met de werkgevers te zijn vertegenwoordigd.

(2) Werknemersafgevaardigden inzake veiligheid, werknemerscomité inzake veiligheid en gezondheid, en gezamenlijke comités inzake veiligheid en gezondheid of, waar passend, andere werknemersvertegenwoordigers, dienen:

(a) voldoende informatie te ontvangen inzake veiligheids- en gezondheidsaangelegenheden, in staat te worden gesteld de factoren te onderzoeken die de veiligheid en gezondheid beïnvloeden en te worden aangemoedigd voorstellen te doen aangaande maatregelen ter zake;

(b) te worden geraadpleegd wanneer belangrijke nieuwe veiligheids- en gezondheidsmaatregelen worden overwogen, en voordat deze worden uitgevoerd, en te trachten, de steun van de werknemers voor zulke maatregelen te verwerven;

(c) te worden geraadpleegd inzake plannen voor de wijzigingen van arbeidsprocedures, de inhoud of de organisatie van de arbeid, die consequenties voor de veiligheid of gezondheid van de werknemers kunnen hebben;

(d) te zijn beschermd tegen ontslag en andere voor hen nadelige maatregelen terwijl zij hun taken op het terrein van arbeidsveiligheid en gezondheid uitoefenen als werknemersvertegenwoordigers of als leden van comités inzake veiligheid en gezondheid;

(e) te kunnen bijdragen aan het besluitvormingsproces op het niveau van de onderneming betreffende veiligheids- en gezondheidsaangelegenheden;

(f) toegang te hebben tot alle delen van de arbeidsplaats en tijdens de werkuren op de arbeidsplaats met de werknemers te kunnen spreken over veiligheids- en gezondheidsaangelegenheden;

(g) de vrijheid te bezitten contact op te nemen met de arbeidsinspecteurs;

(h) te kunnen bijdragen aan onderhandelingen in de onderneming inzake aangelegenheden betreffende arbeidsveiligheid en gezondheid;

(i) gedurende de bezoldigde werktijd redelijk de tijd te hebben hun taken inzake veiligheid en gezondheid uit te oefenen en een opleiding in verband met deze taken te ontvangen;

(j) zich te kunnen wenden tot specialisten om advies inzake bepaalde veiligheids- en gezondheidsproblemen.

13. Voor zover nodig, gezien de aard van de bedrijvigheid van de onderneming, en voor zover uitvoerbaar, gezien haar grootte, dienen voorzieningen te worden getroffen voor:

(a) de beschikbaarstelling van een dienst voor bedrijfsgeneeskunde en een dienst voor arbeidsveiligheid, binnen de onderneming, te zamen met andere ondernemingen, of op grond van een regeling met een orgaan buiten de onderneming;

(b) inschakeling van specialisten voor advies inzake bepaalde arbeidsveiligheids- en gezondheidsproblemen of toezicht op de toepassing van maatregelen om deze tot een oplossing te brengen.

14. Wanneer de aard van de werkzaamheden in hun onderneming zulks rechtvaardigt, dient van de werkgevers te worden verlangd, dat zij hun beleid en regelingen op het gebied van arbeidsveiligheid en

gezondheid schriftelijk uiteenzetten, alsook de verschillende verantwoordelijkheden die ingevolge deze regelingen worden uitgeoefend, en dat zij deze informatie ter kennis brengen van iedere werknemer in een taal of met behulp van andere middelen die de werknemer zonder moeite begrijpt.

15. (1) Van de werkgevers dient te worden verlangd dat zij regelmatig de toepassing nagaan van de geldende normen inzake arbeidsveiligheid en gezondheid, bij voorbeeld door controle van het arbeidsmilieu, controle en het verrichten van periodiek stelselmatige veiligheidscontroles.

(2) Van de werkgevers dient te worden verlangd dat zij de voor arbeidsveiligheid, gezondheid en het arbeidsmilieu relevante registers die door de bevoegde autoriteit of autoriteiten noodzakelijk worden geacht, bijhouden; hiertoe zouden registers kunnen behoren van alle ongevallen en gevallen van schading van de gezondheid waarvoor meldingsplicht bestaat, welke zich voordoen tijdens of in verband met het werk, registers van machtigingen en vrijstellingen ingevolge wetten of voorschriften op dit terrein en van de voorwaarden waaraan deze machtigingen en vrijstellingen eventueel zijn onderworpen, bewijsstukken betreffende de controle op de gezondheid van de werknemers in de onderneming, en gegevens betreffende blootstelling aan met name genoemde stoffen en agentia.

16. De in artikel 19 van het Verdrag bedoelde regelingen dienen ten doel te hebben te waarborgen dat de werknemers:

(a) in redelijke mate zorgdragen voor hun eigen veiligheid en voor die van anderen die door hun handelen of nalaten op het werk kunnen worden getroffen;

(b) zich houden aan instructies, gegeven voor hun eigen veiligheid en gezondheid en die van anderen, alsmede aan veiligheids- en gezondheidsprocedures;

(c) op de juiste wijze gebruik maken van veiligheidsinrichtingen en beschermingsmiddelen en deze niet buiten bedrijf stellen;

(d) onverwijld melding maken aan hun directe chef van enigerlei situatie waarvan zij reden hebben aan te nemen dat deze een risico zou kunnen opleveren en die zij niet zelf kunnen verhelpen;

(e) melding maken van ongevallen of gevallen van schading van de gezondheid die zich voordoen tijdens of in verband met het werk.

17. Er dienen geen voor een werknemer nadelige maatregelen te worden genomen op grond van het feit dat hij in goed vertrouwen heeft geklaagd over wat hij beschouwde als een overtreding van de voorschriften of een ernstige tekortkoming in de door de werkgever genomen maatregelen met betrekking tot arbeidsveiligheid en gezondheid en het arbeidsmilieu.

V. BETREKKINGEN MET BESTAANDE INTERNATIONALE ARBEIDSVERDRAGEN EN AANBEVELINGEN

18. Deze Aanbeveling houdt geen herziening in van enige bestaande internationale arbeidsaanbeveling.

19. (1) Bij de uitwerking en uitvoering van het in artikel 4 van het Verdrag bedoelde beleid en onverminderd hun verplichtingen ingevolge door hen bekrachtigde verdragen, dienen de Leden zich mede te laten leiden door de in het Aanhangsel genoemde internationale arbeidsverdragen en aanbevelingen.

(2) Het Aanhangsel kan met een tweederde meerderheid worden gewijzigd door de Internationale Arbeidsconferentie in verband met de toekomstige aanvaarding of herziening van een verdrag of aanbeveling op het gebied van veiligheid en gezondheid en het arbeidsmilieu.

Aanhangsel

Lijst van akten betreffende arbeidsveiligheid, gezondheid en het arbeidsmilieu, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie sinds 1919

Jaar	Verdrag	Aanbeveling
1921	13. Loodwit (verfstoffen)	
1929	27. Aanduiding van het gewicht (stukken vervoerd per schip)	
1937	62. Veiligheidsvoorschriften (bouwbedrijf)	53. Veiligheidsvoorschriften (bouwbedrijf)
1946	73. Geneeskundig onderzoek (zeelieden)	79. Geneeskundig onderzoek van jeugdige personen)
	77. Geneeskundig onderzoek van jeugdige personen (industrie)	
	78. Geneeskundig onderzoek van jeugdige personen (niet-industriële werkzaamheden)	
1947	81. Arbeidsinspectie	81. Arbeidsinspectie 82. Arbeidsinspectie (mijnbouw en vervoer)
1949	92. Huisvesting van de bemanning (herzien)	
1953		97. Bescherming van de gezondheid van de arbeiders 105. Scheepsapotheken 106. Medisch advies op zee

Jaar	Verdrag	Aanbeveling
1959	113. Geneeskundig onderzoek (vissers)	112. Bedrijfsgeneeskundige diensten
1960	115. Beveiliging stralen	114. Beveiliging stralen
1963	119. Beveiliging machines	118. Beveiliging machines
1964	120. Hygiëne (handelszaken en kantoren)	120. Hygiëne (handelszaken en kantoren)
	121. Prestaties bij arbeidsongevallen en beroepsziekten	121. Prestaties bij arbeidsongevallen en beroepsziekten
1965	124. Medisch onderzoek jeugdige personen (ondergrondse arbeid)	
1967	127. Maximumgewicht	128. Maximumgewicht
1969	129. Arbeidsinspectie (landbouw)	133. Arbeidsinspectie (landbouw)
1970	133. Huisvesting van de bemanning (aanvullende bepalingen)	140. Huisvesting van de bemanning (airconditioning)
		141. Huisvesting van de bemanning (bestrijding geluidshinder)
	134. Voorkomen van ongevallen (zeevarenden)	140. Voorkomen van ongevallen (zeevarenden)
1971	136. Benzeen	144. Benzeen
1974	139. Beroepskanker	147. Beroepskanker
1977	148. Werkmilieu (luchtverontreiniging, lawaai en trillingen)	156. Werkmilieu (luchtverontreiniging, lawaai en trillingen)
1979	152. Arbeidsveiligheid en gezondheid (havenarbeid)	160. Arbeidsveiligheid en gezondheid (havenarbeid)

De voorgaande tekst is de authentieke tekst van de Aanbeveling, naar behoren aangenomen door de Algemene Conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie tijdens haar zevenenzestigste zitting, welke werd gehouden te Genève en voor gesloten werd verklaard op de vierentwintigste juni 1981.

TEN BLIJKE WAARVAN wij onze handtekening hebben geplaatst, op de vijftwintigste juni 1981:

De Voorzitter van de Conferentie,
(w.g.) ALIOUNE DIAGNE

*De Directeur-Generaal van het
Internationale Arbeidsbureau,*
(w.g.) FRANCIS BLANCHARD

Voor het op 18 juni 1949 te Genève tot stand gekomen Verdrag betreffende de huisvesting van de bemanning aan boord van schepen (herzien), 1949 (Arbeidsverdrag Nr. 92) zie ook *Trb.* 1982, 25.

Voor het op 8 juli 1964 te Genève tot stand gekomen Verdrag betreffende de prestaties bij arbeidsongevallen en beroepsziekten (Arbeidsverdrag Nr. 121) zie ook *Trb.* 1982, 48.

De juiste datum van Arbeidsverdragen Nr. 77 en Nr. 78 is 9 oktober 1946 en niet 1 november 1946 zoals in *Trb.* 1981, 243 is vermeld.

Uitgegeven de zesde juli 1982.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,
J. C. TERLOUW